

Tarix dəyişir, yeni dövr yeni mərhələ yaranır. Yeniliklər, müasirliklər özü ilə ağır, üzücü problemlər də getirir. Elə xalqlar var ki, yeni dövrün tələbləri ilə uyğunlaşa bilmir, fəaliyyətini, inkişafını təkmil-leshdirməyi bacarmır. Səbəbi də müdrik düşüncəyə, fenomen zəkaya sahib liderinin olmamasıdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, seçilmişlər hesab olunan liderlərdir ki, dövlətlər, imperiyalar qururlar, xalqları dünya xalqları arasında böyük nüfuz, hörmətə çatdırırlar. Bununla bağlı çoxsaylı misallar, sübütler göstərmək olar. Sadəcə, bir faktı da unutmaq olmaz ki, heç də hər xalq böyük liderlər yetişdirməyi bacarmıllar. Zamanın və ictimai-siyasi proseslərin axarında liderlər üzə çıxır və xalqını zülmətdən işləqli yola çıxarırlar. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev məhz dünya tarixində sayılan, seçilən və nüfuzlu liderlərdəndir. Elə bir fenomen lider ki, dünya yalnız belə lideri min ildə bir dəfə yetişdirir. Ulu Önder Heydər Əliyev bütün fəaliyyəti boyu müdrik insan, peşəkar rəhbər, xalq məhəbbətini qazanan uzaqgörən siyasetçi və ağıllı dövlət xadimi olduğunu təsdiq etmişdir. Azərbaycanın 1991-1993-cü illərdə üzləşdiyi faciələri, çətinlikləri heç bir dövlət adımı, hər hansı bir şəxs aradan qaldıra bilməzdi. Çünkü o dövrde Azərbaycanın üzləşdiyi felakət son derecə kritik xarakter almış, həlli qeyri-mümkün olan vəziyyət yaratmışdı. O dövrde müxtəlif vəsitlerlə hakimiyyəti zəbt etmiş AXC-Müsavat cütlüyü xalqı üzləşdiyi bəlalardan xilas etmək gücünə və imkənə malik deyildi. Çünkü dövləti idare etmek, xalqın maraqlarını təmin etmek, xarici siyasi kursu layiqincə həyata keçirmek üçün bacarıqları və təcrübələri yox idi. Bu çatışmazlıqlar ölkəni ağır bəlalara sürükleyirdi.

Vəziyyəti ağır olmasından istifadə edən daxili qüvvələr, eləcə də hakimiyyəti zəbt etmiş AXC-Müsavat iqtidarı ölkəmizin yeraltı-yerüstü sərvətlərini vəhşicəsinə talan edir, dəyər-dəyməzə xarici işbəzələrə satırılar. Ona görə də, iqtisadçıların da gəldiyi qənaətə, apardıqları hesablamaları görə, AXC-Müsavat iqtidarı dövründə ölkənin iqtisadi sisteminə böyük zərbələr vurulub. Mövcud durumun ağır olmasından, eləcə də hakimiyyəti zəbt etmiş ünsürlərin kreslo davası, sərvət tələnəciliğindən istifadə edən erməni-dəşnək hərbi dəstələri ardıcıl olaraq torpaqlarımızı işgal edirdilər.

Uğurlu gələcəyin təminatçısı

Xalq problemlərin aradan qaldırılması üçün hakimiyyətə çağırışlar etsə də, nəticəsi olmadı. Bu məqamda insanlar haqlarının və hüquqlarının müdafiəsi, erməni terrorunun məhv edilməsi çağırışları ilə küçələr çıxdılar, hakimiyyətin səhv, yanlış siyasetinə etiraz etdilər. AXC-Müsavat iqtidarı xalqı eşitmək istəmədi, eksinə, xalqın üzərinə güc strukturlarını göndərirdi, onları zor gücünə sakitləşdirməye çalışırdı. Ağır, faciəli problemlərin kulamasına nöqtəsi Gəncə hadisələri oldu. Qarşılurma vətəndaş mühərbiyətə getirib çıxarmadı id. Belə ağır, çətin dövrə xalq xilas yolunu Ulu Önder Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsində gördülər. Bu məqsədə 1992-ci ilin oktyabrin 16-da "91" ziyanlı xalqın adından o dövrün ən oxunaqlı, xalqın tribunası olan "Ses" qəzeti vəsittəsilə Ulu Önderimiz Heydər Əliyevə müraciət ünvanıla. "Azərbaycan Sizin sözünüzü gözləyir" başlıqlı müraciətdə deyildi: "Möhtərem Heydər bəy! Həmimiz görürük ki, respublikamızın, xalqımızın vəziyyəti gündən-günə ağırlaşır. Azərbaycan sözün əsl mənasında siyasi, mənəvi böhran keçirir. Bunun da əsas səbəbi son illər respublikada mövcud olan və getdikcə daha da güclənən hakimiyyət böhranıdır. Ali hakimiyyət və idarəetmə orqanları Konstitusiyaya zidd, "real vəziyyətə uyğun" fəaliyyət göstərmək, əslində, ifliç vəziyyətinə düşməsdür. Bir çox dövlət orqanları heç bir hüquq əsas olmadan yaradılıb fəaliyyət göstərir".

1992-ci il oktyabrin 21-də Ulu Önderimiz Heydər Əliyev ziyalıların müraciətinə müsbət cavab verərək bütün bilik və bacarığı, istədiyi, canı ilə xalqın yanında olacağını bəyən et-

3 oktyabr 1993-cü il prezident seçkiləri: uğura aparən yolu başlanğıçı

di.

Beləliklə, 1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvanda 550 nümayəndənin iştirakı ilə Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirildi və Ulu Önderimiz Heydər Əliyev partiyasının Sədri seçildi. Dahi Önderimiz Heydər Əliyev YAP-in yaranma tarxını sprnralar belə xarakteriza etmişdir: "YAP Azərbaycanda gedən ictimai-siyasi proseslərin içərisində çıxan zərurətdir. O, bir adamın istəyi ilə yaranan partiya deyildir. Azərbaycanda yaranan partiyaların bir çoxu ayrı-ayrı şəxslərin, siyasi fəaliyyətə başlayan adamların şəxsi təşəbbüsü ilə, onların ətrafında toplaşan adamların təşəbbüsü ilə yaranan partiyalardır. Ancaq Yeni Azərbaycan Partiyasının fərqi ondan ibarətdir ki, bu partiya onu yaratmaq istəyən, siyasi fəaliyyətə məşqul olmaq istəyən adamların istəkləri ilə, bir təşkilat mərkəz olmadan, hərəsinin öz tərəfindən hərəkət etməsi nəticəsində, ağır şəraitdə, böyük təqiblər şəraitində yaranmış bir partiyadır".

İlk və demokratik seçkilərin təməlinin qoyulduğu tarix - 3 oktyabr 1993-cü il

1993-cü il iyunun 9-da Ulu Önder Heydər Əliyev xalqın və ozamənki hakimiyyət nümayəndələrinin təkiddi xahişləri ilə Bakıya gəldi. Ulu Önderimiz paralamentin sədri və prezidentin səlahiyyətlərinin icrasına başladıqdan sonra dərhal gərgin iş başlandı. Bununla da həyatımızın bütün sahələrində əhəmiyyətli dəyişikliklər baş verdi. İlk dəfə Azərbaycan azad və demokratik şəkildə seçkilər təşkil edildi. 1993-cü il oktyabrin 3-nə təyin edilmiş prezident seçkiləri Azərbaycan xalqı üçün mühüm tarixi hadisə, müstəqil Azərbaycan dövləti üçün isə qurtuluşa gedən yolun ilk pilləsi idi. Azərbaycan xalqı böyük səs çoxluğu ilə Ulu Öndərə səs verməklə, Onu Prezident seçdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən Ulu Önder 1993-cü il oktyabrin 10-da dövlətə ve xalqa sədəqət andı içərək demişdir: "Bu gün mənim üçün tarixi, əlamətdar bir gündür. Mənə göstərlən bu böyük etimadə görə Azərbaycan vətəndaşlarına, Azərbaycan xalqına hörmətimi, məhəbbətimi bildirir və

əmin etmək istəyirəm ki, həyatımın sonuna qədər xalqıma sədəqətə xidmət edəcək və bütün fəaliyyətimi Azərbaycan Respublikasının geləcək inkişafına sərf edəcəyəm".

Andına sadiq qalan Dahi Önderimiz Heydər Əliyev ömrünü Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinin möhkəmənəsində, xalqın sosial-rifah halının yaxşılaşmasına, azad, demokratik cəmiyyətin qurulmasına həsr etdi. 1993-cü ildə Dahi Önder Heydər Əliyevin xalqın təkiddi tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışı Azərbaycanı parçalanmaqdan, məhv olunmasından xilas etdi. Uğurlu Horadız əməliyyatından sonra Ermənistanın atəşkes sazişini imzalanmağa məcbur edilməsi hem ölkədə sabitliyin yaradılmasına, hem də digər sahələrdə uğurlu addımların atılmasına yol açdı.

3 oktyabr 1993-cü il prezident seçkilərindən sonra Azərbaycanda inkişafın, tərəqqinin yeni dövrü, mərhələsi başlamışdır

Tarixi faktlar sübut edir ki, Ulu Önder Heydər Əliyevin 3 oktyabr 1993-cü ilde Prezident seçilməsindən sonra Azərbaycanda inkişafın, tərəqqinin yeni dövrü, mərhəlesi başlamışdır. Dahi Önderimiz Heydər Əliyev ilk növbədə, ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin bərpası istiqamətində gərgin iş aparmış, qeyri-qanuni silahlı destələr zərərsizləşdirilmiş, respublikamızın sosial-iqtisadi yüksəlişinə yol açan ən mühüm amil kimi cəmiyyətde ictimai-siyasi sabitlik bərəqərər edilmişdir. Dövlət çevrilişlərinin qarşısı alınmış, Azərbaycan vətəndaş mühərbiyətə təhlükəsindən xilas olmuşdur. Müstəqil dövlətimizin ərazi bütövlüyünün bərpası və Ermənistan silahlı qüvvələrinin hücumlarının qarşısının alınması, ölkənin müstəqilliyinin qorunub saxlanması üçün ordu quruculuğu istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir.

1994-cü ilin sentyabrın 20-də əfsanə kimi görünen "Əsrin müqaviləsi" neft sazişi imzalandı. "Əsrin müqaviləsi" yəni neft strategiya-sı Xəzərin Azərbaycan sektorunda 15 ölkənin, 33 iri neft şirkətinin iştirakı ilə 22 neft-qaz mü-

qavılışının imzalanmasına səbəb oldu. Bu-nunla Azərbaycanın dünya iqtisadi sisteminə integrasiyasının əsası qoyuldu. Azərbaycana artan inam ölkə iqtisadiyyatına qoyulan investisiyaların həcmində, həmçinin imzalanan saziş və Anlaşma Memorandumlarının sayında özünü qabarlıq şəkildə bürüzə verdi. 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul olunan Milli Konstitusiyamız insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasında ən möhkəm baza rolunu oynayır. Ölkəmizdə azad metbuatın inkişafı, çoxparti-yalı sistemin yaradılması, seçkilərin demokratik, beynəlxalq standartlara uyğun keçirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atıldı. Şərqi dəfə Azərbaycanda ölüm hökmünün leğv edilməsi, amnistiya aktlarının tətbiqi, sosial cəhətdən aztəminatlı ailələrin mənzil, meşət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması müharibə iştirakçılarının, şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin təmin olunması və digər fundamental işlər Ulu Önderimiz Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi mühüm, əhəmiyyətli tədbirlərdən idi. Məhz bu kimi tədirlərin, uğurlu layihələrin icra edilməsinin nəticəsi olaraq Azərbaycan dün-yanın en inkişaf edən, əhalinin sosial-iqtisadi cəhətdən təmin olunan dövlətlərindən birinə çevirildi.

Bu gün Azərbaycan Ulu Önderimiz Heydər Əliyevin əsasını qoymuğu siyasetə sadıqdır. Ölkə Prezidenti İlham Əliyev Dahi Önderimiz Heydər Əliyevin siyasetini uğurla davam etdirir. Bu isə Azərbaycanın gücünə yeni güc qatır. Ən böyük tarixi nailiyyətimizdən bir isə Prezidentimiz, Fateh Sərkərdə İlham Əliyevin Komandanlığı ilə müzəffər ordumuzu 30 il erməni işğalı altında olmuş torpaqlarımızın azad edilməsidiir. Artıq işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz rahat nəfəs alır. Hər bir yerində bayraqımız dalgalanır, hər bir güşəsində milli himnimiz səslənir, insanların sevincli səsləri eşidilir. Bütün bunlara görə Ulu Önderimiz Heydər Əliyeva minnətdarıq. Məhz Onun siyasi irlisinin yerinə yetirilməsi, ideyalarının gerçəkləşməsi nəticəsində bu gün möhtəşəm uğurlara imza atılıb. Azərbaycan xalqının tarixində tələyüklü məsələlərin həllində müstəsna xidmətləri olan Ulu Önder Heydər Əliyev xalqın yaddaşında qurucu və xilaskar dövlət xadimi, fenomen şəxsiyyət, ilidər kimi əbədi olaraq yaşayacaqdır.

İLHAM ƏLİYEV